

Ending the Preventive Measure of Judicial Control or Judicial Control on Bail

Silviu JÎRLĂIANU¹

Abstract: *The judicial supervision activity provides the existence of a period in which the supervisory measure is active. this measure improves the enforcement of the legal provisions which regulate the cancellation of the measures of these measures.*

Keywords: *judicial control, judicial control on bail, ending the preventive measures*

1. Introducere

Măsurile preventive ale *controlului judiciar și controlului judiciar pe cauțiune* fac parte din grupul măsurilor preventive prevăzute de Codul de procedură penală alături de *reținere, arestul la domiciliu și arestarea preventivă*. Acestea sunt reglementate de art. 211 – 215¹ Codul de procedură penală (controlul judiciar) și art. 216 – 217 Cod de procedură penală (controlul judiciar pe cauțiune).

2. Interpretarea și aplicarea măsurilor

Conform celor legiferaute în art. 211 C. proc. pen. cu privire la controlul judiciar, în cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea acestei măsuri față de inculpat, dacă aceasta este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1)² C. proc. pen. Instanța de judecată, în timpul

¹ Lect. univ. dr., Facultatea de Științe Juridice, Sociale și Politice, Universitatea "Dunarea de Jos" din Galați, România; ofițer de poliție judiciară, comisar șef de poliție – șef al Biroului Supravegheri Judiciare din cadrul Inspectoratului Județean de Poliție Brăila; membru al Centrului de Cercetări Juridice, Administrative, Sociale și Politice. Acest articol a fost prezentat la Conferința Internațională "Exploration, Education and Progress in the Third Millennium", care s-a desfășurat în Galați, 18 aprilie 2019. E-mail: silviu.jirlaianu@ugal.ro.

² "Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni".

procedurii în camera preliminară sau în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile legale.

Procurorul dispune citarea inculpatului aflat în stare de libertate sau aducerea inculpatului aflat în stare de reținere. Legea impune informarea inculpatului cu privire la fapta pentru care este cercetat. Această informare trebuie să se realizeze de îndată, într-o limbă pe care inculpatul o înțelege. Totodată, inculpatului i se aduc la cunoștință temeiurile care au stat la baza luării măsurii preventive a controlului judiciar.

Măsura controlului judiciar poate fi dispusă numai după audierea inculpatului, care va fi asistat de avocat ales sau desemnat din oficiu. Actul prin care se dispune de procuror măsura controlului judiciar este ordonanța motivată, Luarea măsurii controlului judiciar, de către procuror se face prin ordonanță, pentru care legiuitorul a prevăzut obligativitatea motivării. Această ordonanță se comunică inculpatului. Comunicarea are rolul de a asigura informarea persoanei în cauză și crearea premiselor pentru exercitarea dreptului la apărare.

Inculpatul are la dispoziție un termen de 48 de ore care curge de la momentul comunicării ordonanței, pentru a contesta măsura impusă. Această plângere se soluționează de către judecătorul de drepturi și libertăți din cadrul instanței competente, conform legii, să soluționeze fondul cauzei.

Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat, fixează termen de soluționare în camera de consiliu și dispune citarea inculpatului¹. Instanța de judecată poate respinge plângerea formulată menținând astfel controlul judiciar sau, în ipoteza în care măsura a fost dispusă cu nerespectarea dispozițiilor legale, o poate revoca. De asemenea, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune modificarea obligațiilor impuse, dacă apreciază că se impune pentru desfășurare a procesului penal. Soluția se pronunță printr-o încheiere care are caracter definitiv.

La rândul său, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

---

¹ Textul a fost declarat parțial neconstituțional prin Decizia C.C.R 17 din 17.01.2017 publicată în M.Of. partea I nr. 261 din 13/04/2017. Astfel, Curtea Constituțională a stabilit că prevederile art.213 alin.2 din C.p.p. sunt constituționale în măsura în care soluționarea plângerii împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar se face cu aplicarea prevederilor art. 204 alin. (4) din C. p. p.

Conform art. 215 alin. (1) C. proc. pen., măsura controlului judiciar, implică respectarea de către inculpat a următoarelor obligații:

- *"să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;*
- *să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței;*
- *să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat."*

Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;
- să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta;
- să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;
- să nu revină la locuința familiei. De asemenea, i se poate impune obligația de a nu se apropia de victimă sau de vreunul din membrii familiei acesteia ori de alți participanți la comiterea faptei, de alți participanți procesuali (martori sau experți) ori de alte persoane anume desemnate de organul judiciar. Totodată, se poate impune interdicția de a lua legătura cu oricare din categoriile de persoane menționate mai sus.
- să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta;
- să comunice periodic informații relevante despre mijloacele sale de existență;
- să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;
- să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice;
- să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar;
- să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme;
- să nu emită cecuri.

Inculpatul are îndatorirea de a respecta întocmai obligațiile impuse de instanța de judecată, deoarece, în cazul încălcării cu rea-credință a acestora, se poate dispune înlocuirea măsurii controlului judiciar cu o măsură mai restrictivă, respectiv arestul la domiciliu sau arestul preventiv.

În ipoteza în care s-a stabilit pentru inculpat obligația de a nu depăși o anumită limită teritorială, se va comunica câte o copie a ordonanței procurorului ori, după caz, a minutei, în ziua emiterii ordonanței sau a pronunțării încheierii, inculpatului, dar și altor autorități care au rolul de veghea la respectarea acestor măsuri, precum unitatea de poliție în circumscripția căreia locuiește și serviciului public comunitar de evidență a persoanelor. Dacă inculpatul nu este cetățean român, o copie se va comunica Poliției de Frontieră Române și Inspectoratului General pentru Imigrări. Totodată, se va dispune darea inculpatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Dacă, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul nu respectă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau atunci când există suspiciunea rezonabilă că a comis o nouă infracțiune cu intenție, cu privire la care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, se poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu una mai restrictivă, conform legii. Înlocuirea măsurii se poate dispune doar de judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată.

În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune, din oficiu sau la cererea motivată a inculpatului, prin ordonanță, *impunerea unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial*, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta.

Aceste dispoziții sunt aplicabile și în cazul în care măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi și libertăți sau în cursul judecății.

În conformitate cu prevederile art. 215¹ alin. (1) C. proc. pen., perioada pentru care se poate impune măsura controlului judiciar este de cel mult 60 de zile. În etapa urmăririi penale, controlul judiciar va putea fi prelungit de procuror, prin ordonanță, în măsura în care constată că se mențin motivele care au stat la baza dispunerii acestei măsuri sau, în ipoteza în care au apărut temeiuri noi care să justifice prelungirea acesteia, fiecare prelungire neputând să depășească 60 de zile. Aceleași prevederi sunt valabile și în situația în care controlul judiciar a fost dispus de judecătorul de drepturi și libertăți.

Desigur această măsură nu poate fi prelungită pe o perioadă nedeterminată, legiuitorul dispunând asupra duratei maxime a acesteia, diferențiat în funcție de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea care face obiectul cercetării. Astfel, în cursul urmăririi penale, durata este stabilită la maxim 1 an, dacă pedeapsa prevăzută de lege este amenda sau închisoarea de cel mult 5 ani și de cel mult 2 ani, dacă pedeapsa prevăzută în închisoarea mai mare de 5 ani sau detențiunea pe viață.

În procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, instanța poate impune măsura controlului judiciar față de inculpat pe o durată ce nu poate depăși 60 de zile. Pentru judecata în primă instanță, durata maximă a controlului judiciar nu poate depăși un termen rezonabil, în toate ipotezele neputând fi dispusă pentru mai mult de 5 ani calculați de la momentul de la care inculpatul a fost trimis în judecată.

La expirarea termenelor amintite mai sus, instanța de judecată poate dispune luarea unei alte măsuri preventive, în condițiile legii.

Referindu-ne la dispunerea controlului judiciar pe cauțiune, legiuitorul prevede condițiile specifice la art. 216 alin. (1) C. proc. pen. Potrivit acestui text normativ, în cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea acestei măsuri față de inculpat dacă apreciază că aceasta este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1)¹ C. proc. pen., sub condiția ca inculpatul să depună o cauțiune a cărei valoare este determinată de organul judiciar. Măsura poate fi dispusă și în procedura de cameră preliminară de judecător, iar în cursul judecății, de instanța de judecată.

În condițiile art. 217 C. proc. pen., cauțiunea se va consemna pe numele inculpatului, fie *"prin depunerea unei sume de bani determinate la dispoziția organului judiciar ori prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limita unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ judiciar."*

Cauțiunea are rolul de a garanta respectarea de către inculpat a obligațiilor impuse și participarea sa la procesul penal. Similar cu prevederile legale stabilite pentru controlul judiciar, măsura poate fi înlocuită cu o măsură mai restrictivă, dacă inculpatul nu respectă, cu rea-credință, obligațiile impuse de organul judiciar sau dacă în cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar pe cauțiune, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa.

Am prezentat mai sus principalele aspecte procedurale și procesuale care guvernează luarea măsurilor preventive ale controlului judiciar și controlului judiciar pe cauțiune.

Conform legii, măsurile preventive *pot înceta de drept* în următoarele situații:

---

¹*"Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni".*

- la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare ori, în cursul urmăririi penale sau în cursul judecății în primă instanță, la împlinirea duratei maxime prevăzute de lege¹;
- în ipotezele în care se adoptă o soluție de netrimitere în judecată de către procuror sau dacă instanța de judecată dispune prin hotărâre achitarea inculpatului, încetarea procesului penal, renunțarea sau amânarea aplicării pedepsei ori instanța de judecată pronunță o hotărâre de achitare, de încetare a procesului penal, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei. De asemenea, măsura încetează de drept dacă inculpatul a fost condamnat la o pedeapsă cu amenda, care nu însoțește pedeapsa închisorii, chiar nedefinitivă;
- la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus condamnarea inculpatului;
- în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Asupra încetării de drept a măsurii preventive, Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată se va pronunță, prin încheiere motivată, care va fi comunicată inculpatului și celorlalte instituții implicate în executarea măsurii.

Putem reaminti că legea prevede posibilitatea de revocare a măsurilor preventive dacă se constată că *au încetat* temeiurile care au determinat-o ori *au apărut împrejurări noi* din care rezultă nelegalitatea măsurii, dispunându-se, în cazul reținerii și arestării preventive, punerea în libertate a suspectului ori a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză. Revocarea măsurilor preventive se poate dispune la cererea inculpatului sau din oficiu.

Măsurile preventive *se înlocuiesc*, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai ușoară, sau cu una mai grea, după caz, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

---

¹ Potrivit Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 7/2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 475 din 01 iunie 2006, neverificarea de către instanță, în cursul judecății, a legalității și temeiniciei arestării preventive: a inculpatului major înainte de împlinirea duratei de 60 de zile, la care se referă art. 160b alin. 1 din C. proc. pen. anterior [art. 241 alin. 1 lit. a) C. proc. pen. actual], a inculpatului minor cu vârsta între 14 și 16 ani înainte de expirarea duratei de 30 de zile prevăzute în art. 160h alin. 2 din C.p.p anterior [art. 207 alin. 6 C. proc. pen. actual] și a inculpatului minor mai mare de 16 ani înainte de expirarea duratei de 40 de zile prevăzute în art. 160h alin. 3 din C. proc. pen. anterior (art. 208 alin. (4) C. proc. pen.actual] atrage încetarea de drept a măsurii arestării preventive luate față de inculpați și punerea lor de îndată în libertate. Dispozițiile Deciziei nr. 7/2006, își mențin caracterul obligatoriu pentru instanțe în condițiile în care dispozițiile corespondente din Cod de procedură penală actual prevăd cazuri identice de încetare de drept cu cele asupra cărora curtea s-a pronunțat prin decizia de mai sus.

Prezenta analiză, desigur într-o manieră sintetică, a fost motivată de adoptarea de către organele judiciare a unor decizii cu privire la menținerea unor măsuri preventive, care, în opinia autorului, nu ar avea o susținere legală. Astfel, organul judiciar, în cursul judecății a dispus față de un inculpat menținerea măsurii preventive a controlului judiciar cu toate obligațiile anterior stabilite.

În aceeași încheiere, organul judiciar a *ridicat măsura* pe aceeași perioadă pe care doar ce dispusese menținerea măsurii preventive, decizia fiind motivată de solicitarea inculpatului de a urma un tratament medical.

În opinia autorului, decizia astfel adoptată și succint prezentată comportă anumite pericole pentru întregul parcurs al urmăririi penale sau al cercetării judecătorești, după caz, pentru următoarele considerente:

- în situația în care față de inculpat era activă interdicția de a nu depăși o anumită limită teritorială, această decizie poate duce la riscul sustragerii totale a acestuia de la urmărirea penală sau de la judecată;
- inculpatul, în situația precizată, nemaifiind ținut de ipoteza înlocuirii măsurii preventive prezente cu o alta mai severă, va avea posibilitatea de a „încălca” oricare dintre obligațiile anterior impuse acestuia;
- nemaifiind ținut de obligația de a se prezenta în fața organului judiciar chemat să efectueze, în temeiul legii, supravegherea judiciară, inculpatul ar putea lesne să influențeze în orice mod parcursul urmăririi penale sau al judecății.

Desigur, nu avem pretenția că am finalizat expunerea tuturor aspectelor care ar putea influența, la modul negativ, bunul mers al justiției.

Apreciem că soluția corectă ar fi putut fi aceea de a menține măsura preventivă a controlului judiciar față de inculpatul vizat în dosar, iar cu privire la obligațiile impuse inculpatului se putea dispune modificare acestora, în sensul ca unele dintre acestea să nu se mai aplice, spre exemplu, interzicerea depășirii limitei teritoriale.

Cu privire la programul de supraveghere care ar fi fost întocmit, având la baza noua decizie a organului judiciar, organele de poliție judiciară desemnate cu supravegherea inculpatului trebuiau să aibă în vedere dreptul inculpatului la urmarea unui tratament medical, chiar în situația unei internări, de mai lungă sau scurtă durată, într-o instituție specializată, iar obligația prezentării acestuia la sediul organului de supraveghere judiciară să se facă în funcție de situația medicală a inculpatului.

3. Concluzii

Din examinarea dispozițiilor Codului de procedură penală, care reglementează luarea măsurilor preventive ale controlului judiciar și controlului judiciar pe cauțiune, rezultă că acestea sunt fără echivoc și conțin condițiile în care aceste măsuri pot fi aplicate. Aceleași considerente le evocăm și în situația încetării sau înlocuirii acestor măsuri preventive. Nu s-a reușit identificarea niciunei situații legale în care o măsură preventivă se poate *ridica* în același timp în care aceasta a fost menținută, în aceeași cauză și prin aceeași încheiere.

Apreciem că am prezentat o posibilă soluție, susținută de dispozițiile legale, care să fie adoptată de către organul judiciar chemat să dispună cu privire la cererile inculpatului în timpul judecății. Credem, de asemenea, că s-ar impune *de lege ferenda*, analizarea completării și modificării prevederilor legale care guvernează măsurile preventive, în integralitatea lor, în lumina celor mai sus prezentate.

4. Bibliografie

Jîrlăianu, Silviu (2019). Judicial Control and Judicial Control on Bail. *The Annals of "Dunarea de Jos" University of Galati. Legal Sciences. Fascicle XXVI*, vol. 2, no. 1/2019, pp. 31-36.

*** Noul Cod de procedură penală, Legea nr.135/2010 privind Codul de Procedură Penală, cu modificările și completările ulterioare, text publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 486 din 15 iulie 2010, cod intrat în vigoare de la 01 februarie 2014/ The new Code of Criminal Procedure, Law no. 135/2010 on the Code of Criminal Procedure, with subsequent amendments and additions, text published in the Official Monitor, Part I no. 486 of July 15, 2010, code entered into force on February 1, 2014.

*** www.lege5.ro